

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
U SARAJEVU**

**UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF HEALTHSTUDIES
SARAJEVO**

Zdravstvene nauke

III CIKLUS STUDIJA - DOKTORSKI STUDIJ

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Sadržaj

1.	OPŠTI DIO.....	3
1.1	Naziv studija.....	4
1.2	Zvanje.....	4
1.3	Nosilac studija.....	4
1.4	Uslovi kandidata za upis na studij.....	4
1.5	Trajanje studija.....	5
1.6	Uslovi za izvođenje studija.....	5
1.7	Obrazovni ciljevi studijskog programa i kompetencije doktoranata.....	5
1.8	Obaveze studenata i kretanje/napredovanje kroz studij.....	6
1.9	Model publikacijom do disertacije.....	12
1.10	Vođenje kroz studij i mentorstvo.....	12
1.11	Nastavnici.....	12
2	OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA.....	13
2.1	Struktura i organizacija studijskog programa.....	13
2.2	Aktivnosti tokom studijskih semestara i godina.....	15
2.2.1	Prva godina.....	16
2.2.2	Druga godina.....	17
2.2.3	Treća godina.....	18
2.3	Plan i program III ciklusa studija.....	20
2.3.1	Plan studijskog programa.....	20
2.3.2	Popis svih predmeta sa brojem ECTS studijskih bodova.....	21
2.3.3	Silabusi doktorskog studijskog programa Zdravstvene nauke.....	22

1. OPŠTI DIO

U okviru III ciklusa studija – doktorskog studija **Zdravstvene nauke**, na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, kandidati će sticati stručna i naučna znanja i razvijati sposobnosti samostalnog naučnoistraživačkog rada, kojim se daju novi naučni rezultati i originalni doprinosi razvoju naučne misli u području zdravstva.

Studijski program III ciklusa studija, doktorski studij **Zdravstvene nauke**, je interdisciplinarni studij u organizaciji svih pet studija Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu:

- fizioterapije,
- laboratorijskih tehnologija,
- radioloških tehnologija,
- sanitarnog inženjstva i
- zdravstvene njege.

Studijski program trećeg ciklusa Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, doktorski studij **Zdravstvene nauke**, sastoji se od *nastave, naučnoistraživačkog rada, izrade i odbrane doktorske disertacije*. Nastava se izvodi kroz predavanja, seminare, rasprave i praktični rad, a može biti i konsultativna/mentorska, u zavisnosti od broja polaznika. Naučnoistraživački rad u okviru doktorske teze se valorizira kroz seminare, odnosno izradom i odbranom doktorskog rada.

Predavanja iz obaveznih i izbornih predmeta imaju za cilj da prošire znanja kandidata, prvenstveno iz oblasti iz koje kandidat radi tezu, a koji pokrivaju različite oblasti savremenih istraživanja u zdravstvenim naukama. Konsultativni rad sa kandidatima i blok nastava su opcioni.

Temelj ovog studija predstavlja naučnoistraživački rad u okviru doktorskog studija koji će kandidati obavljati na Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu i u nastavnim bazama sa multiprofesionalnim naučnoistraživačkim timovima u različitim disciplinama, po potrebi u laboratorijama drugih institucija koje imaju adekvatnu opremu potrebnu za istraživanja, ili će raditi epidemiološka istraživanja u populaciji.

Doktorski studij se organizuje u skladu s Pravilima studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu, Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo i Statutom Univerziteta u Sarajevu.

Završetkom III ciklusa studija stiče se kompetencija samostalnog osmišljavanja, organizovanja i realizacije zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru naučnog polja javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, te samostalne pripreme i evaluiranja izvještaja i prezentiranja rezultata programa i projekata.

1.1 Naziv studija

Naziv studijskog programa je III ciklus studija – Doktorski studij Zdravstvene nauke.

1.2 Zvanje

Završetkom studijskog programa III ciklusa studija, dokorskog studija Zdravstvene nauke, kandidat stiče zvanje Doktora zdravstvenih nauka.

1.3 Nosilac studija

Nosilac studija je Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu.

1.4 Uslovi kandidata za upis na studij

Obavijest o konkursu za upis studenata se objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu koji se objavljuje na području Bosne i Hercegovine na web-stranici Fakulteta i Univerziteta u Sarajevu, kao i na oglasnim pločama Fakulteta i Univerziteta u Sarajevu. (čl. 21. Pravila Univerziteta)

Vijeće dokorskog studija formira komisiju koja priprema rang listu.

Prijedlog rang-liste dostavlja se Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu Vijeću Fakulteta) na konačno usvajanje. Konačni spisak studenata se dostavlja Senatu Univerziteta u Sarajevu. (čl. 25. Pravila Univerziteta)

Na Konkurs se pod jednakim uslovima mogu prijaviti kandidati iz Bosne i Hercegovine i inostranstva:

- koji su završili drugi ciklus studija Fakulteta zdravstvenih studija kao i na drugim srodnim fakultetima iz grupacija medicinskih, biotehničkih i prirodnih nauka, čime su stekli minimum 300 ECTS studijskih bodova;
- koji su stekli diplomu sa naučnim zvanjem magistra zdravstvenih i drugih srodnih medicinskih, biotehničkih i prirodnih nauka, a prije uvođenja bolonjskog sistema studiranja. Ovim kandidatima priznaje se 60 (ECTS) bodova prilikom upisa na treći ciklus studija;
- strani državljani koji se prijavljuju na Konkurs uz uvjet da dostave rješenje o nostrifikaciji/akademsom priznavanju stečene diplome.

Cijena studija za akademsku godinu studija (dva semestra), će se formirati u skladu s Odlukom Vlade Kantona Sarajevo (2009. god.), važećim Odlukama nadležnih organa

Univerziteta u Sarajevu i Vijeća Fakulteta. Konkurs se raspisuje za kandidate čiji se broj usklađuje s trenutnim resursima Fakulteta zdravstvenih studija.

1.5 Trajanje studija

Treći ciklus studija traje tri studijske godine (šest semestara), a studijski program ovih studija se vrednuje sa 180 ECTS studijskih bodova. Doktoranti mogu svaku studijsku godinu produžiti za po jednu godinu, tako da su dužni završiti studij u roku od najviše šest godina od dana upisa.

Rok iz prethodnog stava od šest godina može se produžiti najduže za još jednu godinu, računajući od dana isteka Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo utvrđenog roka. (čl. 25. Pravila Univerziteta)

Studentima koji studijski program trećeg ciklusa studija upisuju sa zvanjem magistra nauka, na osnovu zahtjeva studenta i odluke Vijeća doktorskog studija, priznaje se 60 ECTS bodova po osnovu pohađanja nastave i polaganja ispita. (čl. 22. Pravila Univerziteta)

Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu). Na ovaj način opterećenje ovih studenata na doktorskome studiju iznosi 120 ECTS-a, koje student treba da ostvari kroz realizaciju obaveza predviđenih u III, IV, V i VI semestru studija.

1.6 Uslovi za izvođenje studija

Nastavu izvode nastavnici Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, kao i gostujući profesori iz zemlje i inostranstva. Nastava će se izvoditi u prostorijama i nastavnim bazama Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu.

1.7 Obrazovni ciljevi studijskog programa i kompetencije doktoranata

Studijski program III ciklusa studija, doktorski studij Zdravstvene nauke, u potpunosti je profilisan kao istraživačko - akademski studij i za cilj ima obezbjeđivanje najvišeg, trećeg stepena, univerzitetskog obrazovanja, odnosno zvanje doktora nauka.

Program kroz uključivanje kandidata u naučnoistraživački rad, interaktivne metode prenosa i usvajanja znanja, te samostalno planiranje, realizaciju i odbranu doktorske teze, treba da osposobi kandidate za samostalno planiranje i realizaciju istraživanja u oblasti studija.

Studij pripada naučnom području medicinskih i zdravstvenih nauka, naučnom polju zdravstvenih nauka i zdravstvenih biotehnologija.

III ciklus studija, doktorski studij Zdravstvene nauke, svojim timom nastavnika i predmetima koje se kandidatima nude pokriva praktično sve grane ovoga naučnog polja. Studij treba da omogući:

- sistematsko razumijevanje naučnog polja javnog zdravstva i zdravstvene zaštite,

- osposobljenost za samostalni istraživački rad u okvirima zdravstvenih nauka,
- osposobljenost za sintetiziranje, dizajniranje, implementaciju i prihvatanje procesa zasnovanih na naučnim dostignućima,
- osposobljenost za samostalno originalno istraživanje koje naučnim radom proširuje granice znanja, a čiji neki dijelovi zaslužuju objavu u domaćim i međunarodnim referentnim publikacijama,
- osposobljenost za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja i
- izgradnju stava kojima se u akademskom i profesionalnom kontekstu etički odgovorno promoviše tehnološki i društveni napredak zasnovan na znanju.

Završetkom III ciklusa studija stiče se kompetencija samostalnog osmišljavanja, organizovanja i realizacije zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru naučnog polja zdravstvenih nauka i zdravstvenih biotehnologija, te samostalne pripreme i evaluiranja izvještaja i prezentiranja rezultata programa i projekata. Za ove opšte kompetencije student će se pripremati kroz nastavu na predmetima studijskog programa, a posebno kroz istraživački rad i izradu svoje doktorske disertacije. Na ovaj način kod studenta će se razvijati sposobnosti koje treba da vode ka njegovoj/njenoj kompetentnosti za:

- analizu, evaluaciju i sintezu u postavljanju i rješavanju problema,
- naučno utemeljenu procjenu zahtjeva prakse u okviru zdravstvenih nauka i primjenu naučnih saznanja u praksi,
- vladanje i komuniciranje produbljenih znanja iz domena zdravstvenih nauka i
- timski rad i samostalno argumentovano donošenje procjena, sudova i odluka.

1.8 Obaveze studenata i kretanje/napredovanje kroz studij

Prva godina

U prvom semestru student upisuje tri obavezna zajednička interdisciplinarna predmeta: *Metodologiju naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivnu zdravstvenu zaštitu.*

Vijeće studija utvrđuje listu supervizora iz reda nastavnika koji učestvuju u izvođenju nastave III ciklusa studija. Vijeće studija doktorantu dodjeljuje supervizora pri upisu studija.

Supervisor kao nastavnik sudjeluje u izvođenju studija i potencijalni je mentor, koji usmjerava i prati doktoranta i njegov rad do imenovanja mentora. (čl. 19. Pravila Univerziteta)

Doktorant ima pravo jedanput promijeniti supervizora uz pisani zahtjev vijeću studija. (čl. 18. Pravila Univerziteta)

U drugom semestru student bira jedan izborni predmet od 5 (pet) izbornih predmeta.

Za interdisciplinarnе predmete predavanja se drže obavezno, a za izborne predmete ukoliko ima 3 (tri) ili više polaznika. Za manji broj polaznika nastava je konsultativna (čl. 12. Pravila Univerziteta). Da bi student dobio potpis potrebno je da ispuni sve obaveze iz predmeta (odslušana predavanja, praktičnu nastavu, seminare i konsultacije).

Doktorant u toku II semestra studija bira oblast istraživačke teme i zajedno sa supervizorom definira užu oblast i temu doktorske disertacije. Obrazac za prijavu teme doktorske disertacije čini sastavni dio ovih Pravila. (Obrazac DS 1)

Temu doktorske disertacije potvrđuje vijeće studija. (čl. 29. Pravila Univerziteta)

Supervizor ima obavezu do kraja II semestra podijeti izvještaj o radu doktoranta na propisanom obrascu. (Obrazac DS 5)

Izvještaj iz prethodnog stava ovog člana dostavlja se vijeću studija na usvajanje. (čl. 19. Pravila Univerziteta)

Druga godina

U trećem semestru student prijavljuje *Projekat doktorske disertacije* Vijeću trećeg ciklusa studija Zdravstvenih nauka, na obrascu koji je sastavni dio Pravila III ciklusa studija (Obrazac DS 2), a koji obavezno sadrži:

- a) biografiju/CV kandidata,
- b) radni naslov teze,
- c) prijedlog mentora
- d) uvodne napomene i pregled dosadašnjih istraživanja,
- e) predmet i ciljeve istraživanja,
- f) užu istraživački domen,
- g) metodološki pristup,
- h) očekivane rezultate i naučni/umjetnički doprinos i
- i) korištenu literaturu. (čl. 30. Pravila Univerziteta)

Do kraja prve polovine III semestra studija Vijeće III ciklusa studija predlaže vijeću Fakulteta, a vijeće Fakulteta Senatu Univerziteta sastav Komisije za ocjenu i odbranu projekta, radne verzije i doktorske disertacije (u daljem tekstu: Komisija Univerziteta). Jedan od članova Komisije se predlaže za mentora.

Do kraja III semestra Senat Univerziteta, uz prethodno mišljenje vijeća grupacije, imenuje Komisiju Univerziteta. Komisija ima tri ili pet članova. Komisija ima pet članova kada se radi o komisiji koja ima dva mentora iz razloga propisanih u članu 20. stav 4. ovog Pravilnika.

Komisija ima obavezno i jednog zamjenskog člana. Svi članovi Komisije biraju se iz reda nastavnika koji imaju naučni stepen doktora nauka od kojih je većina iz oblasti iz koje se prijavljuje tema.

Za predsjednika Komisije ne može biti imenovana osoba kojoj je povjerena uloga mentora.

Komisija provodi kompletan postupak ocjene i odbrane projekta doktorske disertacije, radne verzije doktorske disertacije i konačne verzije doktorske disertacije.

Izuzetno, u slučaju da se imenuju članovi Komisije iz reda nastavnika univerziteta iz drugih zemalja, može se imenovati odvojeno komisija za odbranu projekta doktorske disertacije i radne verzije doktorske disertacije i komisija za ocjenu i odbranu konačne verzije doktorske disertacije. Također je moguće u ovakvoj situaciji da u ranijim fazama ocjene i odbrane doktorske disertacije učestvuje zamjenski član. (čl. 31. Pravila Univerziteta)

U četvrtom semestru student je dužan da pristupi odbrani projekta doktorske disertacije. Odbrana projekta doktorske disertacije je javna i brani se pred Komisijom Univerziteta.

Komisija Univerziteta sačinjava izvještaj o projektu doktorske disertacije, u kojem obavezno navodi i ocjenu podobnosti kandidata i teme doktorskog rada i dostavlja ga putem Vijeća III ciklusa studija i Vijeća Fakulteta Senatu Univerziteta, a na obrascu koji je sastavni dio Pravila III ciklusa studija (Obrazac DS 6). Nakon što Vijeće III ciklusa studija, Vijeće Fakulteta i Senat Univerziteta donesu odluku o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta, doktorant može početi realizaciju projekta doktorske disertacije. (čl. 32. Pravila Univerziteta)

Ukoliko Komisija Univerziteta ima primjedbe na dostavljeni projekt doktorske disertacije, isti vraća doktorantu na doradu, koji je dužan korigiranu verziju projekta doktorske disertacije dostaviti Komisiji Univerziteta u roku ne dužem od 30 dana od dana dostavljenih primjedbi od Komisije Univerziteta.

Nakon dostavljene korigirane verzije projekta doktorske disertacije Komisija Univerziteta ponovo sačinjava izvještaj o korigovanom projektu doktorske disertacije, u kojem obavezno navodi i ocjenu podobnosti kandidata i teme doktorskog rada i dostavlja ga putem Vijeća III ciklusa studija i Vijeća Fakulteta Senatu Univerziteta. (čl. 32. Pravila Univerziteta)

Treća godina

U petom semestru student radi naučno istraživanje u okviru doktorske teze. Najkasnije do kraja V semestra student prijavljuje naučno istraživanje u okviru teze, prezentira i brani dio dostignutih istraživanja i rezultata u okviru doktorske teze.

Vijeće dokorskog studija formira Komisiju pred kojom kandidat brani dostignuta istraživanja i rezultate.

U šestom semestru student ima obavezu da pribavi pozitivno mišljenje mentora i prijavi radnu verziju doktorske disertacije vijeću studija do kraja VI semestra.

Prijava radne verzije doktorske disertacije vrši se putem obrasca koji je sastavni dio Pravila (Obrazac DS 7). (čl. 35. Pravila Univerziteta)

Radna verzija doktorske disertacije treba biti korektno jezički, stilski i tehnički oblikovana u skladu sa savremenim postupcima, tehnikom i tehnologijom izrade publikacija u oblasti naučnog, stručnog odnosno umjetničkog rada. (čl. 36. Pravila Univerziteta)

Doktorant je dužan dostaviti radnu verziju doktorske disertacije vijeću studija. Dostavljanje radne verzije doktorske disertacije vrši se putem protokola Fakulteta. (čl. 37. Pravila Univerziteta)

Sekretar vijeća studija u dogovoru sa doktorantom i predsjednikom Komisije zakazuje prezentaciju radne verzije doktorske disertacije. (čl. 38. Pravila Univerziteta)

Postupak prezentacije radne verzije doktorske disertacije obavlja se pred Komisijom Univerziteta, uz prisustvo sekretara vijeća studija, zapisničara, doktoranta, kao i nastavnika iz oblasti iz koje se brani doktorat kao i drugih zainteresiranih lica, bez mogućnosti da postavljaju pitanja ili prekidaju doktoranta. Članovi Komisije Univerziteta imaju pravo prekidati doktoranta i tražiti objašnjenja. Izlaganje doktoranta, zapažanja i primjedbe članova Komisije Univerziteta trebaju biti u formi dijaloga.

Primjedbe članova Komisije Univerziteta doktorant je dužan ugraditi u korigiranu radnu verziju doktorske disertacije i dostaviti je u printanom i elektronskom obliku u roku od 90 dana od dana kada je obavljena prezentacija.

Zapisnik o izvedenom postupku dostavlja se vijeću studija, a na obrascu koji je sastavni dio ovih Pravila (Obrazac DS 8). (čl. 39. Pravila Univerziteta)

Nakon predaje korigovane radne verzije, prema *Pravilniku o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma (postupak sličnosti)*, organizaciona jedinica je dužna dostaviti PDF dokument korigovane doktorske disertacije Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu. Pisano izjašnjenje Komisije za ocjenu doktorske disertacije na rezultate provjere doktorske disertacije korištenjem softvera za detekciju potencijalnog plagijarizma, utvrđenog Pravilnikom o načinu korištenja softvera za detekciju potencijalnog plagijarizma sastavni je dio izvještaja kojeg Komisija podnosi vijeću Fakulteta, a kojeg Fakultet dostavlja Senatu Univerziteta. (čl. 40. Pravila Univerziteta)

Nakon provedenog postupka prezentacije radne verzije doktorske disertacije u skladu sa članom 40. i dostavljanja korigirane radne verzije doktorske disertacije, Komisija Univerziteta

sačinjava Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije koji sadrži ocjenu prezentacije rezultata rada prikazanih u doktorskoj disertaciji i u roku od 30 dana dostavlja ga vijeću doktorskog studija zajedno sa korigiranom radnom verzijom doktorske disertacije. Izvještaj se podnosi na obrascu koji je sastavni dio ovih Pravila (Obrazac DS 9). (čl. 41. Pravila Univerziteta)

Vijeće studija u roku od deset dana donosi odluku o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta i dostavlja ga Vijeću fakulteta. (čl. 41. Pravila Univerziteta)

Po prijemu odluke o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta, organizaciona jedinica Univerziteta objavljuje na svojoj oglasnoj ploči, web-stranici i u medijima da se izvještaj Komisije Univerziteta i korigirana radna verzija doktorske disertacije stavljaju na uvid javnosti.

Obavještenje sadrži:

- a) ime i prezime doktoranta,
- b) ustanovu u kojoj je doktorant zaposlen,
- c) naziv doktorske disertacije,
- d) sastav Komisije Univerziteta za ocjenu i odbranu projekta, radne verzije i doktorske disertacije i
- e) mjesto i vrijeme za pregled radne verzije doktorske disertacije.

Korigirana radna verzija doktorske disertacije i Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije ostaju na uvidu javnosti 30 dana u označenoj prostoriji organizacione jedinice. Eventualne primjedbe i sugestije javnosti razmatra Komisija Univerziteta i u roku od 30 dana dostavlja ih vijeću studija. Vijeće studija u roku od 15 dana donosi odluku o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta o primjedbama i sugestijama javnosti i dostavlja je vijeću organizacione jedinice. (čl. 42. Pravila Univerziteta)

Po isteku roka vijeće Fakulteta razmatra izvještaj Komisije Univerziteta i dostavljene primjedbe od javnosti i predlaže Senatu Univerziteta da se prijedlog doktorske disertacije prihvati, odbije ili vrati na dopunu odnosno izmjenu. Senat Univerziteta verificira izvještaj i prijedlog vijeća organizacione jedinice.

U slučaju da vijeće organizacione jedinice prihvati radnu verziju doktorske disertacije, doktorant je dužan da u roku od 60 dana od prijema odluke vijeća organizacione jedinice pripremi finalnu verziju doktorske disertacije, dostavi je u potrebnom broju primjeraka i dostavi najmanje jedan rad objavljen u časopisima koje prate relevantne međunarodne baze iz registra relevantnih naučnih baza podataka, koji propisuje nadležno tijelo. (čl. 43. Pravila Univerziteta)

Ako vijeće organizacione jedinice vrati prijedlog doktorske disertacije na dopunu odnosno izmjenu, a doktorant u roku od šest mjeseci od dana prijema obavještenja o takvoj odluci ne postupi prema primjedbama i sugestijama i ne dostavi dopunjenu radnu verziju doktorske disertacije, vijeće studija obavještava o tome vijeće Fakulteta koje donosi odluku da je doktorant odustao od studija. (čl. 43. Pravila Univerziteta)

U slučaju da vijeće organizacione jedinice odbije radnu verziju doktorske disertacije, kandidat gubi status doktoranta, a radna verzija doktorske disertacije registrira se kao odbijena.

Odbijenu radnu verziju doktorske disertacije doktorant ne može ponovo prijaviti.

Nakon usvajanja Izvještaja od strane Senata Fakultet utvrđuje mjesto, datum i sat odbrane doktorske disertacije.

Javna odbrana doktorske disertacije organizira se najkasnije 30 dana od dana odluke Senata Univerziteta. (čl. 45. Pravila Univerziteta)

Doktorski studij se završava odbranom doktorske disertacije pred Komisijom Univerziteta. Doktorska disertacija mora imati naučni doprinos u oblasti istraživanja, mora biti dokaz da student može biti samostalan u naučnoistraživačkom radu, treba pokazati da student vlada teorijskim osnovama i da dobro poznaje aktuelnu naučnu literaturu, također da student može svoje naučne ideje evaluirati kroz naučnoistraživački rad.

Doktorska disertacija se dostavlja prije javne odbrane u deset primjeraka u tvrdom uvezu i pet primjeraka elektronskih verzija, koja zadovoljava slijedeće uzuse:

- na koricama doktorske disertacije potrebno je da se navede ime i prezime doktoranta, naslov doktorske disertacije, ime i prezime mentora, naziv organizacione jedinice i godina odbrane doktorske disertacije,
- na naslovnoj stranici doktorske disertacije potrebno je da se navede ime i prezime doktoranta, naslov doktorske disertacije, ime i prezime svih članova komisije za odbranu doktorske disertacije navodeći funkcije u radu komisije (predsjednik, mentor, član), naziv organizacione jedinice i godina odbrane doktorske disertacije,
- uporednu englesku verziju naslovne stranice (sa svim pobrojanim elementima),
- sažetak (od 300 do 500 riječi) sa do 8 ključnih riječi/termina na bosanskom i engleskom jeziku.

Nakon odbrane doktorske disertacije student je obavezan objaviti doktorsku disertaciju u Repozitoriju doktorskih disertacija u roku od 30 dana od dana uspješne odbrane doktorske disertacije.

Objavljivanje doktorske disertacije u u Repozitorij završnih radova i doktorskih disertacija UNSA realizira se putem samopohranjivanja doktorskih disertacija od strane autora. (Zakona

o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo član 72, stav 2)

Autori obavezno pohranjuju cjelokupni tekst disertacije, te sažetak disertacije na jeziku na kojem je pisana i na engleskom jeziku u obimu do 500 riječi.

Pohranjivanje doktorske disertacije u Repozitorij predstavlja uslov za izdavanje diplome o stečenoj akademskoj tituli i naučnom/umjetničkom zvanju doktora nauka/umjetnosti.

Administrator u organizacionoj jedinici, u okviru koje je doktorska disertacija odbranjena, u roku od 30 dana od dana uspješne odbrane doktorske disertacije unosi metapodatke za tu disertaciju na za to predviđenom obrascu.

U toku studija student je obavezan da provodi naučno-istraživačke aktivnosti.

1.9 Model publikacijom do disertacije

Vijeće III ciklusa studija može, na obrazložen prijedlog mentora, doktorantu koji ispunjava uvjete odobriti izradu doktorske disertacije prema modelu publikacijom do disertacije.

Model publikacijom do disertacije predstavlja skup objavljenih naučnih radova popraćen kritičkim preglednim poglavljem, koje se sastoji od uvoda, rasprave, zaključka i pregleda relevantne literature. Model rada publikacijom do disertacije moguć je samo u sklopu naučnoistraživačkog rada na doktorskom studiju, a naučni radovi moraju biti objavljeni ili prihvaćeni za objavu nakon upisa na doktorski studij.

Objedinjeni naučni radovi koji se predlažu kao doktorski rad moraju činiti zaokruženu cjelinu od najmanje tri rada objavljena/prihvaćena za objavljivanje u časopisima pokrivenim bazom/ama Current Contents (Web of Science).

Doktorant mora biti prvi/glavni autor u sva tri objavljena rada. (čl. 34. Pravila Univerziteta)

1.10 Vođenje kroz studij i mentorstvo

Savjetovanje i vođenje studenata kroz studij vrši mentor, odnosno supervizor.

Mentor se određuje u trećem semestru. Mentor može biti nastavnik koji je biran u zvanje vanrednog profesora i redovnog profesora ili u zvanje profesora emeritusa ili u zvanje višeg naučnog saradnika i naučnog savjetnika iz naučne/umjetničke oblasti doktorske disertacije, koji ima najmanje pet radova objavljenih u časopisima koje prate međunarodne baze podataka koje propiše nadležno tijelo, od kojih najmanje tri u posljednjih pet godina iz naučne oblasti iz koje je doktorska disertacija kandidata.

1.11 Nastavnici

Nastavnici koji učestvuju u doktorskom studiju su u nastavničkim zvanjima docenta, vanrednog i redovnog profesora, odnosno profesora emeritusa (ne može biti nosilac predmeta).

2 OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA

2.1 *Struktura i organizacija studijskog programa*

Program doktorskog studija usklađen je s evropskim sistemom prijenosa bodova (ECTS), odnosno ukupna bodovna vrijednost studijskih sadržaja iznosi obaveznih 180 ECTS studijskih bodova.

III ciklus studija, Doktorski studij Zdravstvene nauke, traje 3 (tri) godine i odvija se kroz 6 (šest) semestara.

Jedan ECTS bod obračunava se kao radno opterećenje od 25 sati ukupnog opterećenja doktoranta kroz sve oblike njegovog rada, što na nivou semestra iznosi 750 sati. U skladu sa sistemom bodova, određuje se bodovna vrijednost studijskog sadržaja (nastavni predmeti, seminarski radovi, naučnoistraživački radovi, projekat doktorske disertacije, doktorska disertacija i dr.).

Predmeti koje kandidat sluša i polaže nose 40 ECTS bodova, naučnoistraživačke aktivnosti 70 ECTS bodova, a izrada teze i valorizacija rezultata s konačnom odbranom rada 70 ECTS bodova, što ukupno iznosi 180 ECTS bodova.

Nastava obuhvata tri obavezna zajednička interdisciplinarna predmeta za sve polaznike u prvom semestru i jedan izborni predmet koji je u drugom semestru. U prvom semestru obavezni predmeti su: *Metodologija naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivna zdravstvena zaštita* i svaki predmet nosi po 10 ECTS-a. Izborni predmeti se slušaju u drugom semestru i nose po 10 ECTS bodova.

U izvođenju nastave učestvuju domaći i strani eksperti iz raznih oblasti zdravstvenih nauka, a nastavne tematske jedinice utvrđuje Vijeće doktorskog studija, prije početka nastavnog procesa. Nakon odslušanog predmeta, student bira jednu od prezentiranih tema iz koje piše doktorski seminarski rad i javno ga brani. Odbrani ovog rada mogu prisustvovati svi polaznici, nastavnik koji je predavao tematsku jedinicu i odgovorni nastavnik predmeta.

Nastava u jednom semestru se odvija u toku 15 sedmica, a moguća je i blok nastava, o čemu odluku donosi Vijeće doktorskog studija.

Tokom studija, a najkasnije prije pristupanja javnoj odbrani doktorske disertacije, doktorant treba dostavi najmanje jedan rad objavljen u časopisima koje prate relevantne međunarodne baze iz registra relevantnih naučnih baza podataka, koji propisuje nadležno tijelo. (čl. 43. Pravila Univerziteta)

Nastava iz obaveznih i izbornih predmeta realizuje se tokom prvog i drugog semestra studija. U preostalom dijelu studija doktorant se kroz istraživački rad osposobljava za samostalan naučnoistraživački rad.

Tokom studija doktorant treba da realizuje potreban broj ECTS bodova prema kriterijima navedenim u tabeli 1. i tabeli 2.

Tabela 1. Kriteriji za realizaciju ECTS bodova

	Kriteriji	ECTS
1.	Pohađanje nastave i polaganje ispita	40
2.	Doktorska disertacija:	
	- Naučnoistraživačke aktivnosti*	70
	- Prijava teme doktorske disertacije	10
	- Prijava projekta doktorske disertacije	10
	- Projekt doktorske disertacije (odbranjen)	10
	- Istraživački rad - izrada teze doktorske disertacije**	30
	- Javna odbrana doktorske disertacije (odbranjena)	10
	Ukupno za Doktorsku disertaciju	140
	U k u p n o ECTS	180

*Naučnoistraživačke aktivnosti su prikazane u tabeli 2.

**Izrada teze doktorske disertacije podrazumijeva istraživački rad - prezentacija napisanog, prijava radne verzije, prezentacija radne verzije.

Tabela 2. Model publikacijom do disertacije

	Kriteriji	ECTS
1.	Pohađanje nastave i polaganje ispita	40
2.	Doktorska disertacija:	
	- Naučnoistraživačke aktivnosti*	40
	- Prijava teme doktorske disertacije	10
	- Prijava projekta doktorske disertacije	10
	- Projekt doktorske disertacije (odbranjen)	10
	- Istraživački rad - izrada teze doktorske disertacije**	60
	- Javna odbrana doktorske disertacije	10
	Ukupno za Doktorsku disertaciju	140
	U k u p n o ECTS	180

*Naučnoistraživačke aktivnosti su prikazane u tabeli 2.

**Izrada teze doktorske disertacije podrazumijeva objedinjene naučne radove koji se predlažu kao doktorski rad, te moraju činiti zaokruženu cjelinu od najmanje tri rada objavljena/prihvaćena za objavljivanje u časopisima pokrivenim bazom/ama Current Contents (Web of Science). Doktorant mora biti prvi/glavni autor u sva tri objavljena rada.

Tabela 3. Naučnoistraživačke aktivnosti

	Primarne publikacije	ECTS
1.	a) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka (CC) – prvi autor	20
	b) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka (CC) – koautor	15
2.	a) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka (SCI) - prvi autor	15
	b) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka (SCI) - koautor	10
3.	a) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu bazu podataka - prvi autor	10
	b) Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu bazu podataka - koautor	5
	Ostale naučnoistraživačke aktivnosti	
4.	Knjige, poglavlje u knjizi, monografija	10
5.	Stručni vodič/priručnik	5
6.	Publikacije u neindeksiranim časopisima i Zbornicima (kongresi, simpozijumi, savjetovanja),	3
7.	Stručni skupovi, kursevi i edukacije	2
8.	Tematska predavanje na Fakultetu (po jednom semestru)/Učešće u nastavi na fakultetu (po jednom semestru)	3
9.	Učešće na domaćem naučnom skupu s oralnom prezentacijom	5
10.	Učešće na domaćem naučnom skupu s poster prezentacijom	3
11.	Učešće na međunarodnom naučnom skupu s oralnom prezentacijom	8
12.	a) Učešće na međunarodnom naučnom skupu s poster prezentacijom – prvi autor	5
	b) Učešće na međunarodnom naučnom skupu s poster prezentacijom – koautor	3
13.	Organizacija domaćih kongresa i skupova/ Organizacioni odbor	3
14.	Organizacija međunarodnih kongresa i skupova /Organizacioni odbor	4
15.	Učešće u domaćem projektu	5
16.	Učešće u međunarodnom projektu	8
17.	Naučno usavršavanje u funkciji izrade teze (do 3 mjeseca)	5
18.	Naučno usavršavanje u funkciji izrade teze (preko 3 mjeseca)	8

2.2 Aktivnosti tokom studijskih semestara i godina

Studijski program III ciklusa se sastoji od *nastave, naučnoistraživačkog rada i izrade i odbrane doktorske disertacije*. Nastava se izvodi kroz predavanja i seminare, a može biti i konsultativna/mentorska, u zavisnosti od broja polaznika. Naučnoistraživački rad u okviru

doktorske teze se valorizuje kroz doktorske seminare, prijavu teme doktorske disertacije, prijavu projekta doktorske disertacije, javnu prezentaciju projekta radne disertacije, objavljivanje radova, te izradu i odbranu doktorske disertacije.

2.2.1 Prva godina

Studenti tokom prvog i drugog semestra pohađaju nastavu i polažu ispite iz obaveznih i odabranih izbornih predmeta, prema programu i propozicijama svakog predmeta.

U I semestru nastava se izvodi za sve polaznike iz tri obavezna interdisciplinarna predmeta: *Metodologija naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivna zdravstvena zaštita*. Svaki predmet nosi po **10 ECTS** bodova. U izvođenju nastave učestvuju eksperti iz raznih oblasti zdravstvenih nauka, a nastavne jedinice utvrđuje Vijeće dokorskog studija prije početka nastavnog procesa.

U prvom semestru Vijeće studija doktorantu dodjeljuje supervizora pri upisu studija.

Supervizor kao nastavnik sudjeluje u izvođenju studija i potencijalni je mentor, koji usmjerava i prati doktoranta i njegov rad do imenovanja mentora. (čl. 19. Pravila Univerziteta)

U II semestru student bira jedan od 5 (pet) izbornih predmeta koji će pohađati na studijskom programu III ciklusa studija, ili na drugim visokoškolskim institucijama u zemlji ili inostranstvu: *Rehabilitacija, Savremene laboratorijske metode u molekularnoj dijagnostici oboljenja, Radiološke tehnologije, Upravljanje vodom, hranom i ishranom i Zaštita zdravlja porodice*. Svaki predmet nosi po **10 ECTS** bodova, uz obaveznu odbranu dokorskog seminarskog rada koji definiše užu oblast doktorske disertacije.

Doktorant u toku II semestra studija bira oblast istraživačke teme i zajedno sa supervizorom definira užu oblast i temu doktorske disertacije (Obrazac DS 1). Temu doktorske disertacije potvrđuje vijeće studija. (čl. 29. Pravila Univerziteta)

Prijava teme doktorske disertacije je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**.

Ostatak od **10 ECTS** bodova student ostvaruje izborom neke od naučnoistraživačke aktivnosti datih u tabeli 3. Student pod vodstvom supervizora započinje naučno istraživanje na osnovu koga će izraditi svoju doktorsku disertaciju.

U prvoj godini studija student može ostvariti 60 ECTS bodova, a za nastavak studija minimalno 40 ECTS bodova.

2.2.2 Druga godina

Student tokom III semestra može polagati ispite iz obaveznih i izbornih predmeta koje nije položio tokom prvog i drugog semestra.

Druga godina studija predviđena je za istraživački rad studenta (priprema i objavljivanje, odnosno prezentiranje naučnih radova, rad na doktorskoj disertaciji).

U toku III semestra student prijavljuje *Projekat doktorske disertacije* Vijeću trećeg ciklusa studija Zdravstvenih nauka (Obrazac DS 2), a koji obavezno sadrži:

- a) biografiju/CV kandidata,
- b) radni naslov teze,
- c) prijedlog mentora
- d) uvodne napomene i pregled dosadašnjih istraživanja,
- e) predmet i ciljeve istraživanja,
- f) uži istraživački domen,
- g) metodološki pristup,
- h) očekivane rezultate i naučni/umjetnički doprinos i
- i) korištenu literaturu. (čl. 30. Pravila Univerziteta)

Vijeće trećeg ciklusa studija razmatra Prijavu Projekta po prethodno dobijenoj saglasnosti Etičkog odbora o etičkom aspektu istraživanja u svrhu izrade doktorske disertacije.

Prijava Projekta doktorske disertacije je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**.

Do kraja prve polovine III semestra studija Vijeće III ciklusa studija predlaže vijeću Fakulteta, a vijeće Fakulteta Senatu Univerziteta sastav Komisije za ocjenu i odbranu projekta, radne verzije i doktorske disertacije. Jedan od članova Komisije se predlaže za mentora.

Ostatak od **20 ECTS-a** student ostvaruje izborom neke od naučnoistraživačkih aktivnosti priloženih u tabeli 3.

U toku IV semestra doktorant je dužan da pristupi odbrani projekta doktorske disertacije.

Odbrana projekta doktorske disertacije je javna i brani se pred Komisijom Univerziteta.

Komisija Univerziteta sačinjava izvještaj o projektu doktorske disertacije, u kojem obavezno navodi i ocjenu podobnosti kandidata i teme doktorskog rada i dostavlja ga putem Vijeća III ciklusa studija i Vijeća Fakulteta Senatu Univerziteta (Obrazac DS 6).

Nakon što Vijeće III ciklusa studija, Vijeće Fakulteta i Senat Univerziteta donesu odluku o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta, doktorant može početi realizaciju projekta doktorske disertacije. (čl. 32. Pravila Univerziteta)

Obrana Projekta je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**.

Ostatak od **20 ECTS-a** student ostvaruje izborom neke od naučnoistraživačkih aktivnosti priloženih u tabeli 3.

Student u drugoj godini studija može ostvariti 60 kredita a za nastavak studija je potrebno ostvariti minimalno 40 kredita.

2.2.3 Treća godina

Nastavkom *istraživačkog rada u trećoj godini* studija student se u najvećoj mjeri posvećuje radu na svojoj doktorskoj disertaciji i prezentaciji naučnoistraživačkih radova.

U V semestru student radi naučno istraživanje u okviru doktorske teze. Najkasnije do kraja V semestra student treba kroz istraživački rad da ostvari **10 ECTS** bodova iz aktivnosti: Izrada teze – prezentacija dostignutih istraživanja i rezultata u okviru doktorske teze. Vijeće dokorskog studija formira Komisiju koju čine članovi iz uže oblasti pred kojom kandidat brani dostignuta istraživanja i rezultate.

Ostalih **20 ECTS-a** student ostvaruje na temelju naučnoistraživačkih aktivnosti prikazanih u tabeli 3.

U VI semestru student ima obavezu da pribavi pozitivno mišljenje mentora i prijavi radnu verziju doktorske disertacije vijeću studija do kraja VI semestra (Obrazac DS 7).

Prijava radne verzije doktorske disertacije je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**. Doktorant je dužan putem protokola Fakulteta dostaviti radnu verziju doktorske disertacije vijeću studija.

U periodu od mjesec dana od dostave radne verzije, sekretar vijeća studija u dogovoru sa doktorantom i predsjednikom Komisije zakazuje prezentaciju radne verzije doktorske disertacije. (čl. 38. Pravila Univerziteta)

Zapisnik o izvedenom postupku dostavlja se vijeću studija (Obrazac DS 8). (čl. 39. Pravila Univerziteta)

Obrana radne verzije doktorske disertacije je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**.

Primjedbe članova Komisije Univerziteta doktorant je dužan ugraditi u korigiranu radnu verziju doktorske disertacije i dostaviti je u printanom i elektronskom obliku u roku od 90 dana od dana kada je obavljena prezentacija.

Nakon predaje korigovane radne verzije, prema *Pravilniku o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma (postupak sličnosti)*, organizaciona jedinica je dužna dostaviti PDF dokument korigovane doktorske disertacije Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu. Pisano izjašnjenje Komisije za ocjenu doktorske disertacije na rezultate provjere doktorske disertacije korištenjem softvera za detekciju potencijalnog plagijarizma, sastavni je dio izvještaja kojeg Komisija podnosi vijeću Fakulteta, a kojeg Fakultet dostavlja Senatu Univerziteta. (čl. 40. Pravila Univerziteta)

Nakon provedenog postupka prezentacije radne verzije doktorske disertacije i dostavljanja korigirane radne verzije doktorske disertacije, Komisija Univerziteta sačinjava Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije (Obrazac DS 9) i u roku od 30 dana dostavlja ga Vijeću dokorskog studija i Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija zajedno sa korigiranom radnom verzijom doktorske disertacije. (čl. 41. Pravila Univerziteta)

Po prijemu odluke s Vijeća Fakulteta o prihvatanju izvještaja Komisije Univerziteta, Fakultet objavljuje na svojoj oglasnoj ploči, web-stranici, kao i u medijima da se izvještaj Komisije Univerziteta i korigirana radna verzija doktorske disertacije stavljaju na uvid javnosti u trajanju od 30 dana. Eventualne primjedbe i sugestije javnosti razmatra Komisija Univerziteta i u roku od 30 dana dostavlja izvještaj Vijeću studija (čl. 42. Pravila Univerziteta), zatim se izvještaj upućuje Vijeću fakulteta te Senatu Univerziteta u Sarajevu.

U slučaju da vijeće organizacione jedinice prihvati radnu verziju doktorske disertacije, doktorant je dužan da u roku od 60 dana od prijema odluke vijeća organizacione jedinice pripremi finalnu verziju doktorske disertacije, dostavi je u potrebnom broju primjeraka i dostavi najmanje jedan rad objavljen u časopisima koje prate relevantne međunarodne baze iz registra relevantnih naučnih baza podataka, koji propisuje nadležno tijelo. (čl. 43. Pravila Univerziteta)

Nakon usvajanja Izvještaja od strane Senata, Fakultet utvrđuje mjesto, datum i sat odbrane doktorske disertacije.

Javna odbrana doktorske disertacije je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova**.

Kandidat je uspješno završio doktorski studij ukoliko je ostvario 180 ECTS-a.

2.3 Plan i program III ciklusa studija

2.3.1 Plan studijskog programa

Okvirni plan studijskog programa III ciklusa studija, doktorskog studija Zdravstve nauke

Seme star	Šifra	Aktivnost	Broj ECTS
I	D 111-D 113	Obavezni interdisciplinarni predmeti*	(30)
II	D 124-D 128	Izborni predmeti**	10
	D 129	Prijava teme	10
	D 1211-1229	Naučnoistraživačke aktivnosti ***	10
			(30)
III	D 230	Prijava Projekta doktorske diserta	10
	D 2321-2339	Naučnoistraživačke aktivnosti***	20
			(30)
IV	D 241	Obrana Projekta doktorske disertacije	10
	D 242	Naučnoistraživačke aktivnosti***	20
			(30)
V	D 351	Prezentacija dostignutih rezultata	10
	D 3521-3539	Naučnoistraživačke aktivnosti ***	20
			(30)
VI	D 361	Prijava radne verzije DD	10
	D 362	Obrana radne verzije DD	10
	D 363	Javna odbrana doktorske disertacije	10
			(30)
U k u p n o ECTS			(180)
<p>*Obavezne i interdisciplinarne predmete studija utvrđuje Vijeće doktorskog studija Fakulteta</p> <p>**Izborne predmete kandidat bira u dogovoru sa imenovanim supervizorom prema principu njihove srodnosti s temom istraživanja koje će rezultirati doktorskom disertacijom. Izborni predmeti se biraju s liste izbornih predmeta studijskih programa III ciklusa studija Fakulteta.</p> <p>*** U skladu sa Tabelom 3.</p>			

2.3.2 Popis svih predmeta sa brojem ECTS studijskih bodova

Prva godina – I semestar					
Šifra / Naziv predmeta	Nastava				Sati i ECTS
Obavezni predmeti	Predav.	Praktična nastava	Seminari/ Konsult./ Rasprave	Samostal. rad	
D 111. Metodologija naučnog istraživanja	45	45	30	130	250/10
D 112. Okolinsko i okupaciono zdravlje	45	45	30	130	250/10
D 113. Preventivna zdravstvena zaštita	45	45	30	130	250/10
Prva godina – II semestar					
Izborni predmeti					
D 124. Rehabilitacija	45	45	30	130	250/10
D 125. Savremene laboratorijske metode u molekularnoj dijagnostici oboljenja	45	30	30/25	120	250/10
D 126. Radiološke tehnologije	45	45	30	130	250/10
D 127. Upravljanje vodom, hranom i ishranom	45	45	30	130	250/10
D 128. Zaštita zdravlja porodice	45	45	30	130	250/10